

Woonwenz

Quicksan flora en fauna voor
Appartementencomplex Burg.
Gommansstraat 177-221, Blerick

Rapportnummer R202218-A
4 januari 2023
versie 1.0 04.01.2023
versie 1.1 02.11.2023

Auteur:
Ir. F. Fahner

Inhoudsopgave

	<i>Blz.</i>
1. Inleiding	3
2. Resultaten archief- en veldonderzoek	6
2.1. Analyse archiefgegevens	6
2.2. Resultaten veldbezoeken	7
3. Effecten op beschermde soorten en vervolgstappen	12
3.1 Beschrijving van de activiteit	12
3.2 Gevolgen voor beschermde soorten	12
3.3 Te nemen maatregelen en vervolgstappen	13
 <i>Bijlagen</i>	
1. Toetsingskader: wetgeving en beleid	14
2. Status van soorten	20
 <i>Figuren</i>	
1. Overzichtskaartje met ligging projectgebied	3
2. Ligging projectgebied in relatie tot beschermde natuurgebieden	5
3. Waarnemingen gebouwbewonende soorten binnen het onderzoeksgebied	6
4. Fotolocaties	7

1. Inleiding

Aanleiding

Woonwenz is voornemens het appartementencomplex aan de Burg. Gommansstraat 177-221 in Blerick te slopen.

De locatie van het betreffende woonblok is op onderstaand overzichtskaartje (figuur 1) weergegeven en dit wordt in het vervolg aangeduid als projectgebied. In het kader van de vergunningverlening dient onder meer een quickscan flora en fauna te worden uitgevoerd.

Figuur 1: Overzichtskaartje met ligging projectgebied

Doelstelling

Het doel van voorliggend onderzoek is dat nagegaan wordt welke natuurwaarden binnen en in de directe omgeving van het projectgebied aanwezig zijn en welke vervolgstappen eventueel nodig zijn in het kader van de Wet natuurbescherming (Wnb) en de Omgevingsverordening Limburg 2014. Een toelichting op de soorten-

en gebiedenbescherming in relatie tot ruimtelijke ingrepen is opgenomen in voorliggend rapport als bijlage 1.

Projectgebied

Het projectgebied ligt binnen de bebouwde kom van Blerick op ongeveer 700 m ten zuiden van de spoorlijn Eindhoven-Venlo. Rondom het gebied zijn woningen en andere appartementencomplexen gelegen. Binnen het projectgebied is groen aanwezig in de vorm van bomen. De Maas stroomt op ongeveer 1 km ten oosten van het projectgebied. De oppervlakte van het projectgebied bedraagt 0,3 ha.

Werkwijze/indeling rapport

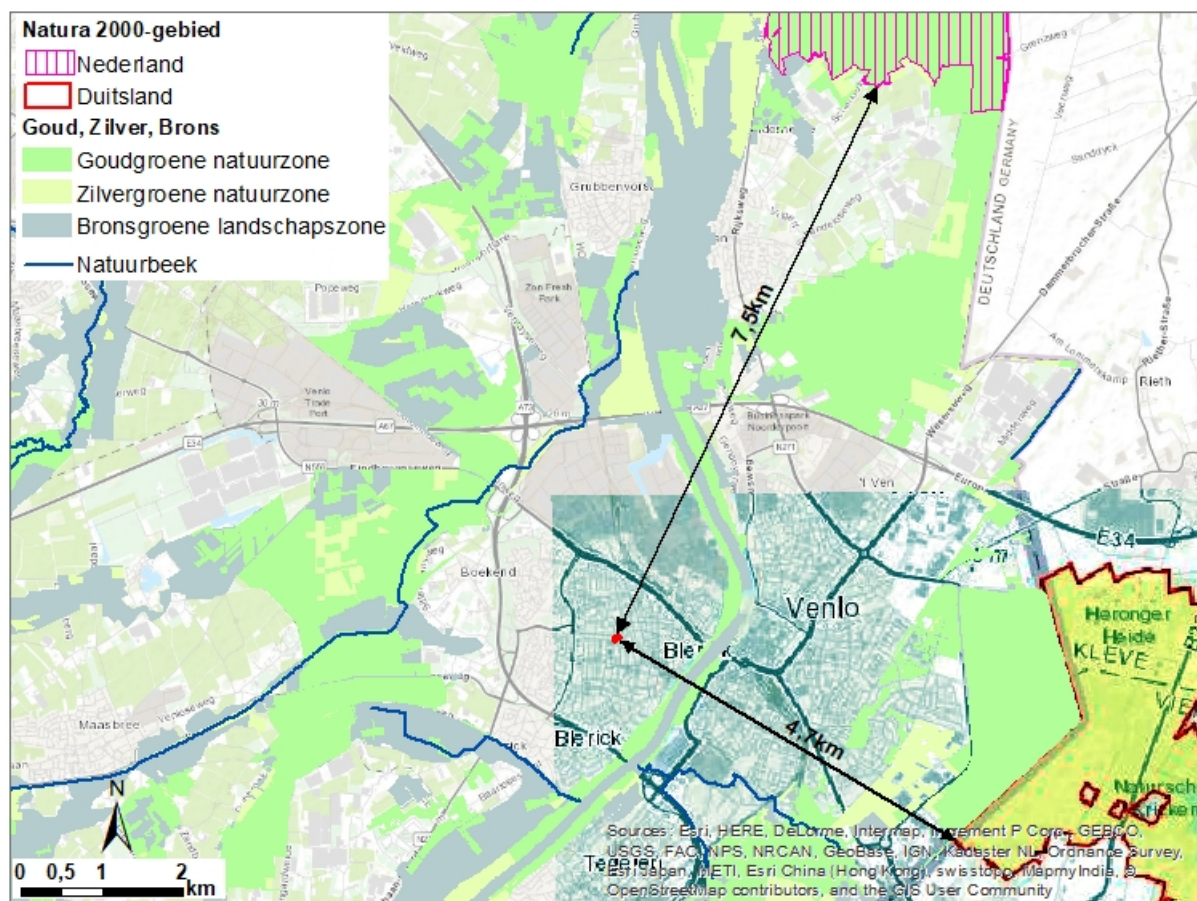
Voor de onderhavige quickscan is zowel archief-/bureau- als veldonderzoek uitgevoerd. Bij het bureauonderzoek is onder andere nagegaan in hoeverre het projectgebied zich verhoudt tot beschermde natuurgebieden in de (wijde) omgeving. Hierop wordt aan het eind van dit hoofdstuk nader ingegaan. Voor het archiefonderzoek is met name gebruik gemaakt van gegevens uit het Natuurloket (Nationale Databank Flora en Fauna) en de Natuurbank van de Provincie Limburg, zie hiervoor hoofdstuk 2. Naast een quickscan flora en fauna is ook een vleermuisonderzoek uitgevoerd, dat nog wordt gecontinueerd in 2023 en waarover apart zal worden gerapporteerd. Vervolgens worden in hoofdstuk 3 de gevolgen van het voornemen behandeld en wordt de vraag beantwoord of vervolgstappen nodig zijn in het kader van de Wnb en/of de Verordening Ruimte. Zie bijlage 1 voor de relevante wet- en regelgeving. In bijlage 2 is voor alle in voorliggend rapport genoemde soorten de status vermeld (wetgeving en Rode Lijst).

Relatie tot beschermde natuurgebieden

In onderstaande figuur 2 is aangegeven hoe het projectgebied gesitueerd is ten opzichte van de dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden. Het betreft voor Duitsland het 'Schwalm-Nette-Platte mit Grenzwals und Meinweg, op 4,7 km afstand en voor Nederland het gebied Maasduinen, dat op ongeveer 7,5 km ten noordoosten van het onderhavige projectgebied ligt. Gelet op deze afstand en de aard van de ingreep kunnen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van deze Natura 2000-gebieden redelijkerwijs worden uitgesloten, aangezien er geen (tijdelijk) verstorende effecten zijn anders dan een gering extra geluid (door bouwwerkzaamheden en transport), maar dat is bij de genoemde afstand niet relevant. De extra uitstoot van stikstof door aanlegwerkzaamheden leidt op deze afstand niet meer tot deposities >0,00 mol N, gezien het relatief kleinschalige karakter van de ingreep. Tenslotte kan beïnvloeding van grondwaterstromen kan eveneens worden uitgesloten.

Het projectgebied is evenmin gelegen binnen provinciale beleidscategorieën, die betrekking hebben op natuur- of landschapswaarden, zoals blijkt uit Kaart 7 Natuur van het POL 2014. Het projectgebied ligt namelijk binnen de bebouwde kom. Er is

derhalve geen mogelijke beïnvloeding van het nationaal of provinciaal natuur netwerk.

Figuur 2: Ligging projectgebied in relatie tot beschermde natuurgebieden

De conclusie is dat er verder geen aandacht hoeft te worden besteed aan mogelijk negatieve gevolgen voor beschermde natuurgebieden.

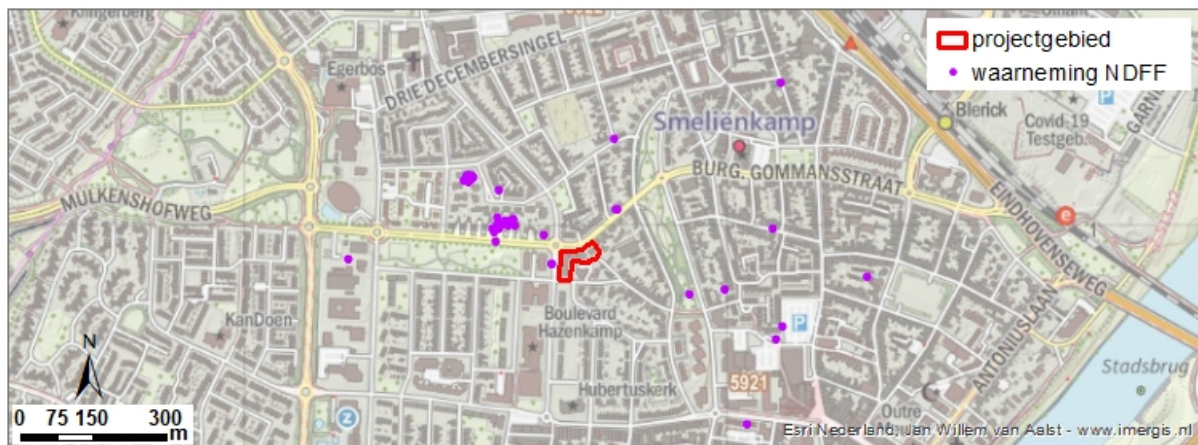
2. Resultaten archief- en veldonderzoek

2.1. Analyse archiefgegevens

Algemeen

Uit de dataset van de Nationale Databank Flora en Fauna zijn gegevens gedownload van de afgelopen tien jaar, alleen van die, gelet op de aard van de ingreep en de aanwezige biotopen, welke betrekking hebben op (beschermde) gebouwbewonende soorten, van een zone van minimaal 500 m rondom het projectgebied (hierna onderzoeksgebied genoemd):

- van de landzoogdieren: steenmarter;
- van de algemene broedvogels: boerenzwaluw, gierzwaluw, huismus, huiszwaluw en zwarte roodstaart¹;
- van de roofvogels en uilen: kerkuil, steenuil, torenvalk en slechtvalk (deze soorten zijn niet uitsluitend gebouwbewonend, maar broeden wel in kasten die aan gebouwen bevestigd zijn);
- vleermuizen.

Figuur 3: Waarnemingen gebouwbewonende soorten binnen het onderzoeksgebied

Het aantal beschikbare, relevante waarnemingen van de genoemde soorten binnen het onderzoeksgebied bedraagt circa 50² en deze zijn op figuur 3 weergegeven. Er zijn geen waarnemingen beschikbaar die betrekking op het projectgebied. In de directe omgeving zijn er waarnemingen van de gewone dwergvleermuis, de

¹ Van de zwarte roodstaart, die ook vaak aan gebouwen gebonden is qua broedplek, is het nest niet jaarrond beschermd, vergelijk tabellen B en C in bijlage 2 en daarom wordt aan deze soort verder geen aandacht besteed.

² Alleen puntwaarnemingen zijn geselecteerd

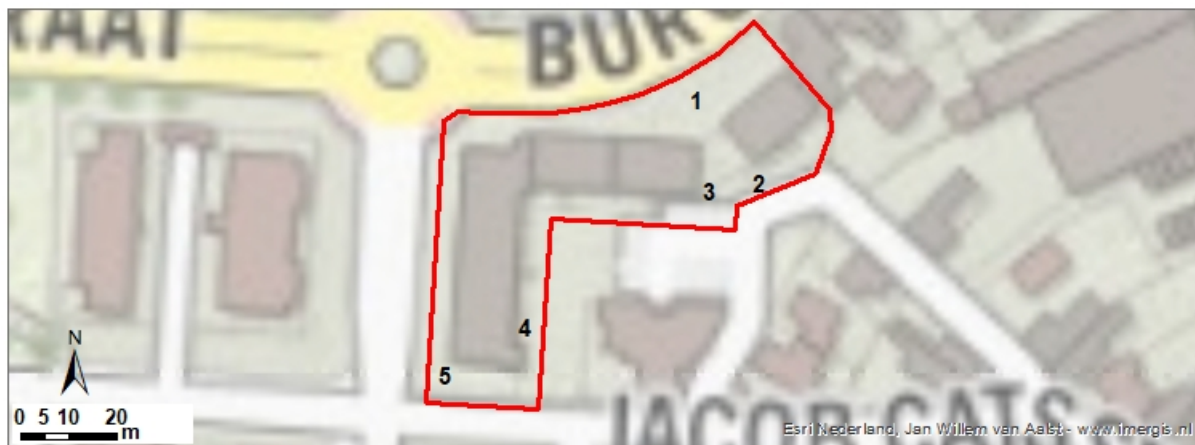
gierzwaluw, de huismus en de slechtvalk³; zie bijlage 2 voor de status van deze soorten. Hieronder volgt een beknopte beschrijving van de betreffende waarnemingen:

- Er zijn slechts 3 waarnemingen van de gewone dwergvleermuis beschikbaar binnen het onderzoeksgebied, het betreft jagende dieren.
- Van de vogels⁴ zijn er diverse waarnemingen van foeragerende individuen van de bovengenoemde soorten. Alleen van de gierzwaluw zijn er daarnaast een drietal waarnemingen die betrekking hebben op een nestplaats, op respectievelijk 200 en 80 m ten noordoosten van het projectgebied.
- Van de steenmarter zijn geen waarnemingen beschikbaar.

2.2. Resultaten veldbezoeken

Methodiek

Het projectgebied is op 29 april 2022 bezocht en meermalen in de periode 14 augustus tot 1 oktober 2022 in het kader van een vleermuisonderzoek⁵. Hierbij zijn de betrokken woningen aan de buitenkant geïnspecteerd en foto's gemaakt (figuur 4). Met name is gelet op openingen in muren en spleten onder de dakrand of onder kozijnen en overige potentieel geschikte verblijfplaatsen voor gebouwbewonende soorten.

Figuur 4: Fotolocaties

³ Voor de slechtvalk geldt dat deze alleen broedt op hoge stenige bebouwing, zoals kantoorgebouwen, torens en fabrieksschoorstenen en in door de mens geplaatste nestkasten. In het projectgebied zijn dergelijke artefacten niet aanwezig

⁴ Door de Provincie Limburg wordt weliswaar periodiek een vlakdekkend onderzoek uitgevoerd naar broedvogels, maar niet binnen de bebouwde kom. Binnen het onderzoeksgebied is de meest recente broedvogelkartering in 2015 uitgevoerd.

(https://natuurgegevensprovincielimburg.nl/s2020/pub/kilo_bvd3/BLOK2310.HTM)

⁵ Over het vleermuisonderzoek, dat in 2023 wordt gecontinueerd, wordt apart gerapporteerd (zie hoofdstuk 1)

Foto's 1-5: Appartementencomplex Burg. Gommansstraat 177-221, Blerick

Algemeen

De bovenstaande foto's 1 - 5 bieden een indruk van de huidige situatie van het projectgebied (zie figuur 4 voor de locaties waar de foto's genomen zijn).

Op de foto's zijn de aangebrachte voorzieningen voor gebouwbewonende soorten met een rode cirkel of ellips weergegeven (zie onder).

Rondom de woningen staan bomen en verder liggen er gazons en staan er enkele heggen. De hoeveelheid groen is echter beperkt. Ook in de directe omgeving is weinig groen aanwezig.

Aanwezigheid van en mogelijkheden voor gebouwbewonende soorten

De woningen hebben flauw verlopende schuine daken belegd met dakpannen. Alleen de vleugel langs de Albert Verweystraat (foto's 4 en 5) heeft een plat dak. Voor de huismus zijn de gebouwen slechts matig geschikt, gezien de flauw verlopende schuine daken. Nog belangrijker is dat er in de directe omgeving nauwelijks geschikt voedselbiotoop is en er geen geschikte slaappleatsen zijn in de vorm van hoge hagen of coniferen. Voor de gierzwaluw zijn de gebouwen eveneens slechts matig geschikt, om dezelfde redenen. Wel zijn er nestkasten opgehangen voor de gierzwaluw, zie foto 4 (boven) en 4bis hieronder. In totaal gaat het om circa 12 stuks.

Foto's 3bis en 4bis: Gierzwaluwkasten aan de gevels

Er zijn geen nestrestanten aangetroffen van de boerenwaluw of de huiswaluw en voor deze soorten zijn de gevels ook eigenlijk niet geschikt. Openingen in de gevels ontbreken, waardoor er voor de steenmarter ook geen mogelijkheden zijn om zich te vestigen. Wat betreft de gebouwbewonende vleermuissoorten, er zijn tevens enkele vleermuiskasten opgehangen (foto's 1 en 2). Verder zijn er diverse spleten en andere openingen, die voor vleermuizen, met name de gewone dwergvleermuis, geschikt zijn. Deze soort stelt weinig eisen en kan zelfs wel achter een regenpijp zitten. De schoorstenen (zie foto's 3 en 3bis) bieden mogelijk toegangen voor de laatzvlieger.

Foto 1bis: Vleermuiskast aan gevel van nr. 179

Ten aanzien van de in par. 2.1 genoemde uilen geldt dat het projectgebied geen geschikte habitat bevat. Dit geldt overigens ook voor de genoemde roofvogels (slechtvalk en torenvalk).

Concluderend kan worden vastgesteld dat de woningen in de huidige toestand in met name de zomer geschikt zijn als verblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis en mogelijk ook de laatzvlieger. De daken zijn slechts matig geschikt voor de huismus, terwijl er ook weinig of geen geschikt biotoop voor deze soort aanwezig is in de directe omgeving. Er zijn meerdere nestkasten opgehangen voor de gierzwaluw. Voor gebouwbewonende, grondgebonden zoogdieren als de steenmarter zijn de gebouwen niet of nauwelijks geschikt.

3. Effecten op beschermde soorten en vervolgstappen

3.1. Beschrijving van de activiteit

Het projectgebied betreft het appartementencomplex nrs. 177-221 aan de Burg. Gommansstraat te Blerick. De betreffende gebouwen zullen worden gesloopt. De sloop is voorzien in het eerste kwartaal van 2024.

3.2. Gevolgen voor beschermde soorten

Algemeen

Voor de in §2.2 genoemde soortgroepen, namelijk vleermuizen, landzoogdieren (steenmarter) en vogels zal hierna worden nagegaan wat de mogelijke (negatieve) effecten zijn.

Vleermuizen

Verblijfplaatsen. Het projectgebied biedt potentieel geschikte verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen, met name de gewone dwergvleermuis en in mindere mate ook de laatvlieger⁶. Indien woningen gesloopt worden, zullen de potentiële verblijfplaatsen komen te vervallen. Aangezien er in de directe omgeving ook geschikte gebouwen staan, zal er geen sprake zijn van een negatief effect op de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis, ook indien de potentiële verblijfplaatsen in gebruik blijken te zijn. Maar pas na nader onderzoek kan deze inschatting nader worden onderbouwd.

Foerageergebied en vliegroute. Binnen het projectgebied is foerageergebied voor vleermuizen aanwezig, vanwege de aanwezige bomen en grasveldjes, waardoor er insecten beschikbaar zijn. Er kan door het initiatief een gering verlies optreden, maar het gaat om slechts een zeer geringe oppervlakte en rond de nieuwbouw in de toekomst zal ook weer groen aanwezig zijn. Omdat er in de directe omgeving voldoende alternatieven zijn, is de gunstige staat van instandhouding zeker niet in het geding. Omdat werkzaamheden niet in de nacht plaatsvinden, is er geen sprake van verstoring van foeragerende dieren. De functie vliegroute is niet aanwezig, er zijn geen bomen- of struikenrijen aanwezig.

⁶ Wetenschappelijke namen: *Pipistrellus pipistrellus* en *Eptesicus serotinus*; beide soorten zijn beschermd ingevolge de Europese Habitatrichtlijn (bijlage IV), zie artikel 3.6 Wet natuurbescherming en bijlage 2

Grondgebonden zoogdieren

Van de grondgebonden zoogdieren is alleen de steenmarter een relevante soort, aangezien het een gebouwbewonende soort is, welke beschermd is⁷ en slechts binnen een bepaalde tijd van het jaar is vrijgesteld (15 augustus tot 1 maart, vergelijk bijlage 1, tabel A). Voor de steenmarter is het projectgebied niet of nauwelijks geschikt. Er zijn geen duidelijke openingen aanwezig. Er zijn dan ook geen negatieve gevolgen van het voornemen voor de steenmarter.

Broedvogels

Er zijn matig geschikte tot geschikte verblijfplaatsen aanwezig voor gebouwbewonende vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestplaats, met name de huismus en de gierzwaluw. Door de sloop zullen deze (mogelijke) verblijfplaatsen verloren gaan. Ook voor deze soorten geldt dat er in de directe omgeving geschikte alternatieven zijn, waardoor een significant negatief effect uit te sluiten is. Indien sloop- of bouwwerkzaamheden plaatsvinden in het broedseizoen, kunnen broedende vogels gestoord.

3.3. Vervolgstappen

Nader onderzoek

Vleermuizen. Omdat de gebouwen geschikt zijn voor vleermuizen en er ook kasten aangebracht zijn op de gevels, dient nader onderzoek naar het voorkomen van vleermuizen plaats te vinden. Dit dient een jaarrond onderzoek te zijn, conform het Vleermuisprotocol 2021.

Broedvogels. Ook voor broedvogels geldt dat nader onderzoek nodig is voor wat betreft het voorkomen van de gierzwaluw en de huismus binnen het projectgebied. Voor beide soorten zijn de gebouwen geschikt en voor de gierzwaluw zijn daarnaast nog ongeveer 15 kasten opgehangen. Het onderzoek moet worden uitgevoerd in het broedseizoen (vanaf medio maart tot medio juli), conform de geldende protocollen, zoals vastgelegd in de Kennisdocumenten van BIJ12 voor beide soorten (respectievelijk versie 2017 en 2021).

Ontheffingsprocedure

Indien uit nader onderzoek actueel gebruik van de potentiële verblijfplaatsen blijkt, dient - alvorens er gesloopt mag worden - een ontheffing te worden aangevraagd ingevolge de Wet natuurbescherming. De duur van deze procedure bedraagt minimaal 5 maanden.

⁷ Zie artikel 3.10 en bijlage A Wet natuurbescherming

Bijlage 1. Toetsingskader: wetgeving en beleid

De bescherming van soorten en natuurgebieden is in Nederland op twee niveaus geregeld:

- 1) a. de soortenbescherming door de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 3) en b. de bescherming van beschermde natuurmonumenten (bijzondere nationale natuurgebieden) en Natura 2000-gebieden idem (hoofdstuk 2);
- 2) de veiligstelling van het Nationaal Natuur Netwerk (NNN, voorheen EHS) in de Nota Ruimte, de Streekplannen, Interimstructuurvisie en de Bestemmingsplannen.

Hieronder wordt alleen ingegaan op de soortenbescherming, want negatieve gevolgen voor beschermde natuurgebieden zijn niet aan de orde.

SOORTENBESCHERMING

Verbodsbepalingen

In de Wet natuurbescherming (Wnb), die sinds 1 januari 2017 van kracht is, zijn drie oude wetten geïntegreerd, namelijk de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet en de Boswet. Hoofdstuk 3 van de Wnb gaat in op soorten en beschermt een groot aantal planten- en diersoorten (waaronder vrijwel alle gewervelde dieren, diverse insectensoorten en een aantal planten). Was voorheen het rijk bevoegd gezag, nu is dat de provincie. Ontheffingen (zie onder) moeten dus vanaf de genoemde datum bij de provincie worden aangevraagd.

De wet onderscheidt een drietal categorieën soorten, te weten

- a) soorten van de Vogelrichtlijn (artikelen 3.1 t/m 3.4)

Het is verboden:

- opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen (art. 3.1 lid 1);
- opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen (art. 3.1 lid 2);
- eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben (art. 3.1 lid 3);
- vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen (art. 3.1 lid 4).

Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort).

- b) soorten van de Habitatrichtlijn (artikelen 3.5 t/m 3.9)

Het is verboden:

- in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in

- hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen (art. 3.5 lid 1);
- dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren (art. 3.5 lid 2);
- eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen (art. 3.5 lid 3);
- de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen (art. 3.5 lid 4);
- planten van soorten, genoemd in bijlage IV bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen (art. 3.5 lid 5).

c) andere soorten (artikelen 3.10 en 3.11)

Het is verboden:

- in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen (art. 3.10 lid 1 onderdeel a);
- de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel A opzettelijk te beschadigen of te vernielen⁸ (art. 3.10 lid 1 onderdeel b), of vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen (art. 3.10 lid 1 onderdeel c).

De categorie ‘andere soorten’ is qua beschermingsregime vergelijkbaar met de tabel 2-soorten onder de Flora- en faunawet. Echter, ten opzichte van het beschermingsregime onder de Flora- en faunawet is de lijst van ‘andere soorten’ significant veranderd, met name op het gebied van vissen, insecten en planten. Ernstig bedreigde en bedreigde dagvlinders, libellen en planten zijn toegevoegd, maar de voorheen gevoelige en kwetsbare soorten (voornamelijk orchideeën, klokjes en varens) zijn niet meer beschermd.

Ontheffing en vrijstelling

In principe geldt ook voor alle opgenomen nationaal beschermde soorten (bovengenoemde soorten genoemd onder c) een ontheffingsplicht (dus ook voor algemene soorten als bruine kikker en konijn). De soorten zijn in de Wnb niet ingedeeld in categorieën, zoals in de AmvB bij art. 75 van de Flora- en faunawet, de zogenaamde tabel 1,2,3-soorten. Vrijstellingsregelingen dienen door de provincies zelf te worden opgesteld. De Provincie Limburg heeft voor de in tabel A vermelde soorten een vrijstelling opgenomen⁹.

⁸ Het opzettelijk verontrusten van beschermde soorten uit deze categorie en het verstoren van vaste voortplantingsplaatsen of rust- en verblijfplaatsen is in de Wnb niet langer verboden, hetgeen onder de Flora- en faunawet wel het geval was.

⁹ Ontwerp-Wijzigingsverordening Hoofdstuk 3 Natuur van de Omgevingsverordening Limburg 2014

Tabel A: Overzicht van beschermde soorten op de 'vrijstellingslijst' van de Provincie Limburg

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Periode
Amfibieën		
bruine kikker	<i>Rana temporaria</i>	gehele jaar
gewone pad	<i>Bufo bufo</i>	gehele jaar
kleine watersalamander	<i>Lissotriton vulgaris</i> (OUDE NAAM: <i>Triturus vulgaris</i>)	gehele jaar
meerkikker	<i>Rana ridibunda</i>	gehele jaar
middelste groene kikker (of bastaardkikker)	<i>Rana esculenta</i>	gehele jaar
Reptielen		
hazelworm	<i>Anguis fragilis</i>	juli, augustus en september
levendbarende hagedis	<i>Zootoca vivipara</i>	15 augustus t/m 15 oktober
Zoogdieren		
aardmuis	<i>Microtus agrestis</i>	gehele jaar
bosmuis	<i>Apodemus sylvaticus</i>	gehele jaar
bunzing	<i>Mustela putorius</i>	gehele jaar
dwergmuis	<i>Micromys minutus</i>	gehele jaar
dwergpspitsmuis	<i>Sorex minutus</i>	gehele jaar
eekhoorn	<i>Sciurus vulgaris</i>	maart-april en juli t/m november
egel	<i>Erinaceus europeus</i>	gehele jaar
gewone bosspitsmuis	<i>Sorex araneus</i>	gehele jaar
haas	<i>Lepus europeus</i>	gehele jaar
hermelijn	<i>Mustela erminea</i>	gehele jaar
huisspitsmuis	<i>Crocidura russula</i>	gehele jaar
konijn	<i>Oryctolagus cuniculus</i>	gehele jaar
ondergrondse woelmuis	<i>Pitymys subterraneus</i>	gehele jaar
ree	<i>Capreolus capreolus</i>	gehele jaar
rosse woelmuis	<i>Clethrionomys glareolus</i>	gehele jaar
steenmarter	<i>Martes foina</i>	15 augustus t/m februari
tweekleurige bosspitsmuis	<i>Sorex coronatus</i>	gehele jaar
veldmuis	<i>Microtus arvalis</i>	gehele jaar
vos	<i>Vulpes vulpes</i>	gehele jaar
wezel	<i>Mustela nivalis</i>	gehele jaar
woelrat	<i>Arvicola terrestris</i>	gehele jaar

Voor deze soorten behoeft geen ontheffing te worden gevraagd bij ruimtelijke ingrepen (vergelijkbaar met de oude tabel 1-soorten Flora- en faunawet).

Voor de overige soorten (de oude tabel 2,3-soorten Flora- en faunawet), inclusief de Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten, geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen als wordt gewerkt volgens een *goedgekeurde gedragscode*.

In de overige gevallen is een ontheffing nodig, welke alleen kan worden verleend onder de volgende voorwaarden (art. 3.3 lid 4 en art. 3.8 lid 5):

- er bestaat geen andere bevredigende oplossing (alternatief), én
- de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort (bij Vogelrichtlijnsoorten), c.q. er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan (bij Habitatrichtlijnsoorten), én
- de activiteit past binnen één van de in de wet genoemde belangen¹⁰.

Net als in de Flora- en faunawet is ook in de Wnb een zorgplicht opgenomen (art. 1.11). De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

Jaarrond beschermde vogelnesten

Voor ontheffingen en gedragscodes hanteerde het Ministerie voorheen een lijst met jaarrond beschermde vogelnesten (roofvogels, huismus, roek), zie onderstaande tabel B. De Provincie Limburg heeft deze lijst aangepast aan de Limburgse situatie en hanteert weliswaar een vergelijkbare indeling, maar heeft andere soorten per categorie¹¹, zie onderstaande tabel C. Jaarrond beschermde nestplaatsen betreffen dus de vogels van respectievelijk categorieën 1 t/m 4 ('Rijkslijst') en 1 t/m 3 (lijst Provincie Limburg).

Omgevingscheck

Er is altijd - ook indien er een jaarrond beschermd nest is aangetroffen en deze door een ingreep zal verdwijnen - een omgevingscheck nodig. Een deskundige moet dan vaststellen of er voor de soort voldoende alternatieve leefomgeving is om zelfstandig een vervangend nest te kunnen vinden of te bouwen in de omgeving. Is dit niet het geval? Dan moet, voor zover mogelijk, een alternatief nest of aanvullend functioneel leefgebied worden

¹⁰ De belangen betreffen: volksgezondheid, openbare veiligheid, veiligheid van het luchtverkeer, voorkomen belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren, bescherming van flora of fauna, onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt. Bij habitatrichtlijnsoorten worden additioneel nog de volgende belangen vermeld: instandhouding van de natuurlijke habitats, dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten. Ruimtelijke ontwikkeling geldt als belang alleen voor de categorie 'andere soorten'.

¹¹ Beleidsregels ten behoeve van de passieve soortenbescherming onder de Wet natuurbescherming in Limburg. Gedeputeerde Staten van Limburg, 1 december 2017; categorie 1 is gelijk gebleven, categorieën 2 en 3 zijn samengevoegd, categorieën 4 en 5 zijn in de provinciale indeling respectievelijk categorieën 3 en 4.

aangeboden. Indien ook dat niet mogelijk is, dan moet er een ontheffing worden aangevraagd.

Tabel B: lijst met categorieën nestplaatsen en soorten van het Ministerie ('Rijkslijst')

Cat.	Type verblijfplaatsen/type soorten	Betrokken soorten
1	<u>vaste rust- en verblijfplaatsen</u> ; nesten die, behalve gedurende als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats	steenuil
2	<u>nesten van koloniebroeders</u> ; nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop	gierzwaluw, huismus, roek
3	<u>honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing</u> ; nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop	grote gele kwikstaart, kerkuil, oehoe, ooievaar, slechtvalk
4	<u>vogels die niet zelf in staat zijn een nest te bouwen</u> ; vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen	boomvalk, buizerd, havik, ransuil, sperwer, wespendif, zwarte wouw
5	<u>niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst</u> ; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen	blauwe reiger, boerenzwaluw, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, bosuil, brilduiker, draaihals, eidereend, ekster, gekraagde roodstaart, glanskop, grauwe vliegenvanger, groene specht, grote bonte specht, hop, huiszwaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, kleine vliegenvanger, koolmees, kortsnavelboomkruiper, oeverzwaluw, pimpelmees, raaf, ruigpootuil, spreeuw, tapuit, torenvalk, zeearend, zwarte kraai, zwarte mees, zwarte roodstaart, zwarte specht

Mitigerende en compenserende maatregelen

Het kan nodig zijn om mitigerende (verzachtende) en compenserende maatregelen te nemen om aan de voorwaarden voor een ontheffing te voldoen.

Mitigerende maatregelen zijn gericht op het voorkomen dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen wordt aangetast. Deze maatregelen worden uitgevoerd binnen het huidige leefgebied van een bepaalde soort (dit werd voorheen compensatie genoemd). Indien het functionele leefgebied voor 100% gemitigeerd wordt (en de nest/burchtlocatie niet direct wordt aangetast) treedt er geen overtreding op van artikel 11 van de Ffw en is ook geen ontheffing nodig.

Tabel C: lijst met categorieën nestplaatsen en soorten van de Provincie Limburg

Cat.	Type verblijfplaatsen/type soorten	Betrokken soorten
1	<u>jaarrond gebruikte nesten</u> ; deze soorten maken ook buiten het broedseizoen gebruik van de nestplaats	kerkuil, oehoe, roek, steenuil
2	<u>zeer plaatstrouwe broedvogels of soorten die afhankelijk zijn van bebouwing</u> ; deze soorten broeden elk broedseizoen op dezelfde plaats en zijn daarin zeer conservatief; de fysieke voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar	boerenzwaluw, bosuil, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, huismus, huiszwaluw, ooievaar, slechtvalk
3	<u>plaatstrouwe vogels die ieder jaar terugkeren naar specifiek nest omdat ze niet of nauwelijks in staat zijn om zelf een nest te bouwen</u> ; deze soorten zijn niet in staat een geheel eigen nest te bouwen en maken gebruik van oude kraaiennesten of nesten waar zij eerder gebroed hebben; of ze bouwen een nieuw nest op het oude nest van het voorgaande jaar en zijn extra kwetsbaar voor verstoring; hier vallen ook roofvogels onder zich sinds kort aan het vestigen zijn in de provincie waarvan de staat van instandhouding nog verre van gunstig is	boomvalk, havik, ransuil, raaf, rode wouw, torenvalk, wespandief, zwarte wouw
4	<u>soorten waarvan getoetst moet worden dat voldoende functioneel leefgebied aanwezig blijft</u> ; het betreft de nesten van plaatstrouwe vogels die over voldoende flexibiliteit beschikken om zich elders te vestigen indien de nestplaats verloren gaat; ze zijn dusdanig kwetsbaar dat de functionaliteit niet in het geding mag komen; indien de omgeving van de bekende nestplaats vernietigd wordt moet worden bepaald of er voldoende functionaliteit behouden blijft	bijeneter, blauwe reiger, buizerd, draaihals, grauwe klauwier, grutto, ijsvogel, kramsvogel, kwartelkoning, oeverzwaluw, paapje, ringmus, roerdomp, sperwer, spotvogel, visdief, wulp, zomertortel, zwarte specht

Compenserende maatregelen worden getroffen, wanneer de functionaliteit van de vaste rust en verblijfplaats niet behouden kan blijven. In dit geval is een ontheffing nodig. Compensatie kan plaatsvinden om een andere (deel-)populatie te versterken. Uitgangspunt daarbij is dat de gunstige staat van instandhouding van de soort als geheel niet in het geding komt. De beoordeling van de staat van instandhouding hangt samen met de beschermingsstatus van de soort. Hiervoor geldt het volgende:

- De gunstige staat van instandhouding van soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet op lokaal-regionaal niveau beoordeeld worden.
- De gunstige staat van instandhouding van de overige soorten moet op landelijk niveau beoordeeld worden¹².

¹² De Provincie Limburg (zie bovengenoemde beleidsregel van 1-12-2017) hanteert alleen het lokale en regionale schaalniveau. Voor de meeste landelijk beschermde soorten geldt als regel dat de staat van instandhouding op 'regionale schaal' (maximaal provinciaal niveau) moet worden getoetst, inclusief die van een groot aantal vogels, meest Rodelijstsoorten en enkele Habitatrichtlijnsoorten, te weten baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, heikikker, rugstreeppad, ruige dwergvleermuis, watervleermuis en zandhagedis. Wat betreft de 'lokale schaal' hanteert de provincie als maximum het gemeentelijk niveau.

Bijlage 2. Status van soorten

Toelichting:

- Wnb = Wet natuurbescherming; A = overige beschermde soorten (fauna), HRL = Habitatrichtlijn (soorten van Annex IV HRL), HRL* idem Annex II, VRL = Vogelrichtlijn
- Prov = soort van provinciale vrijstellingslijst (X), zie tabel A in bijlage 1
- Ffw = Flora- en faunawet (tot 1.1.2017)
- RL = Rode Lijst: GE = gevoelig, KW = kwetsbaar

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Wnb	Prov	Ffw	RL
VLEERMUIZEN					
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	HRL		tabel 3	
Laatvlieger	Eptesicus serotinus	HRL		tabel 3	KW
GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN					
Steenmarter	Martes foina	A	X	tabel 2	
VOGELS					
Boerenzwaluw	Hirundo rustica	VRL		vogels	GE
Gierzwaluw	Apus apus	VRL		vogels	
Huismus	Passer domesticus	VRL		vogels	GE
Huiszwaluw	Delichon urbicum	VRL		vogels	GE
Slechtvalk	Falco peregrinus	VRL		vogels	
Steenuil	Athene vidalii	VRL		vogels	KW
Zwarte Roodstaart	Phoenicurus ochruros	VRL		vogels	